Kompetenční zákon

Návrh zákona č. 34 – doplnění seznamu zákonů Fóra lidu, prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 2. 11. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 57–70 a 124 Občanské ústavy a nahrazuje zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (kompetenční zákon). Stanoví sedm ministerstev a sedm institucí veřejné služby podle čl. 63 ústavy, rozděluje mezi ně celou věcnou působnost dnešních 14 ministerstev a 17 dalších ústředních orgánů, upravuje Národní radu a její úřad, úkoly, které nepatří ministerstvům ani institucím veřejné služby (zahraniční služba, obrana), pravidlo pro spor o působnost a společné povinnosti ústředních orgánů. Organizaci, rozhodující zaměstnance a odpovědnost jednotlivých služeb upravují zákony o veřejných službách (č. 16–22); přechod působnosti, majetku, zaměstnanců, spisů a řízení upravuje jednotně ústavní zákon o přechodu na Občanskou ústavu a o kontinuitě právního řádu (č. 31), v jehož příloze je přechodová tabulka. Vychází z autorovy Hlavy 4 (čl. 78–85) a Hlavy 7 (P3, P5) na forumlidu.cz/oipd. Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne …… 20..

o působnosti ministerstev a institucí veřejné služby (kompetenční zákon)

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon stanoví podle Občanské ústavy České republiky (dále jen „ústava“) ministerstva a instituce veřejné služby, jejich věcnou působnost, postavení Národní rady a jejího úřadu, postup při sporu o působnost a společné povinnosti ústředních orgánů státní správy.

§ 2 – Soustava ústřední státní správy

(1) Vrcholným výkonným orgánem státní správy je Národní rada (čl. 57 ústavy).

(2) Ústřední státní správu tvoří těchto sedm ministerstev a k nim příslušných sedm institucí veřejné služby (čl. 63 ústavy):

a) Ministerstvo legislativy a Veřejná služba legislativní,

b) Ministerstvo spravedlnosti a Veřejná služba soudní,

c) Ministerstvo vnitra a Veřejná služba výkonná,

d) Ministerstvo informací a Veřejná služba informační,

e) Ministerstvo financí a Veřejná služba finanční,

f) Ministerstvo kontroly a Veřejná služba kontrolní,

g) Ministerstvo správy a Veřejná služba správní.

(3) Ministerstvy ani institucemi veřejné služby nejsou Kancelář prezidenta republiky, Národní domobrana, Česká národní banka, Občanské tribunály a Státní volební komise; jejich úkoly stanoví část pátá a zvláštní zákony.

(4) Jiný ústřední orgán státní správy ani jinou instituci veřejné služby nelze zřídit jinak než zákonem schváleným v referendu (čl. 63 odst. 2 ústavy).

§ 3 – Zásady

(1) Stát vykonává jen to, co nezvládnou občané, obce, okresy, kraje a země sami (čl. 1 odst. 2 písm. i) a čl. 111 ústavy). Agenda, kterou lze svěřit samosprávě, se jí svěří zákonem s úhradou nákladů (čl. 118 ústavy).

(2) Každá agenda náleží jen jedné instituci veřejné služby. Žádná instituce nesmí požadovat od občana údaj nebo doklad, který již má jiná instituce veřejné služby.

(3) Agenda, kterou žádný zákon schválený v referendu neukládá, se nevykonává. Kvóty, cla a dotace spravuje instituce veřejné služby jen tehdy, zavede-li je zákon schválený v referendu, nejdéle na 5 let (čl. 69 ústavy).

ČÁST DRUHÁ – NÁRODNÍ RADA

§ 4 – Působnost Národní rady

(1) Národní rada

a) přijímá bezprostřední, naléhavá a neodkladná rozhodnutí ve věcech bezpečnostních, finančních a hospodářských (čl. 59 odst. 2 ústavy),

b) připravuje a předkládá návrh státního rozpočtu a státního závěrečného účtu (čl. 98 ústavy),

c) vydává nařízení k provedení zákonů (čl. 60 ústavy),

d) vyhlašuje krizové stavy podle zákona krizového (čl. 108 ústavy),

e) rozhoduje spory o působnost podle § 21,

f) koordinuje činnost ministerstev a dbá, aby instituce veřejné služby plnily úkoly podle vůle občanů vyjádřené v referendech a anketách.

(2) Národní rada nestojí nad institucemi veřejné služby; řídí je jen prostřednictvím ministrů (čl. 57 odst. 2 ústavy). Do rozhodování instituce v jednotlivé věci nezasahuje.

(3) Národní rada rozhoduje jednomyslně (čl. 59 odst. 1 ústavy). Každé její rozhodnutí mohou občané zrušit nebo změnit v referendu (čl. 59 odst. 3 ústavy).

§ 5 – Úřad Národní rady

(1) Odborné, organizační a technické zabezpečení Národní rady a jejího předsedy zajišťuje Úřad Národní rady.

(2) Úřad Národní rady má nejvýše 33 zaměstnanců; vybírají se ve veřejné soutěži a nemají rozhodovací pravomoc vůči občanům. Úřad řídí vedoucí vybraný ve veřejné soutěži, který odpovídá předsedovi Národní rady.

(3) Úřad Národní rady zajišťuje přenosy a záznamy schůzí Národní rady prostřednictvím Veřejné služby informační (čl. 61 ústavy) a zveřejňuje všechna usnesení a nařízení Národní rady do 3 dnů od jejich přijetí.

ČÁST TŘETÍ – MINISTERSTVA

§ 6 – Postavení ministerstva

(1) Ministerstvo zadává příslušné instituci veřejné služby úkoly podle vůle občanů, dozírá na plnění jejího ústavního poslání a odpovídá za její hospodárnost (čl. 64 odst. 1 ústavy). V čele ministerstva je ministr, kterého volí rozhodující občané (čl. 64 odst. 2 ústavy).

(2) Ministerstvo zejména

a) sleduje plnění úkolů instituce, zveřejňuje výsledky a předkládá výroční zprávu pro občanské hodnocení (čl. 90 ústavy),

b) zpracovává podklady pro návrh státního rozpočtu za svou instituci a navrhuje Národní radě nařízení,

c) předkládá Národní radě podněty ke změně zákonů; návrh zákona zpracuje s Veřejnou službou legislativní,

d) zveřejňuje seznam služeb instituce, jichž se lze vzdát, s náklady na jednoho občana podle zákona secesního.

§ 7 – Omezení ministerstev

(1) Ministerstvo má nejvýše 33 zaměstnanců (čl. 64 odst. 3 ústavy). Nemá vlastní podřízené úřady ani organizace; veškerý výkon státní správy zajišťuje instituce veřejné služby.

(2) Ministerstvo nerozhoduje o právech a povinnostech občanů a nezasahuje do rozhodování instituce v jednotlivých věcech.

(3) Ministerstvo sídlí v budově příslušné instituce veřejné služby.

ČÁST ČTVRTÁ – PŮSOBNOST INSTITUCÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY

§ 8 – Veřejná služba legislativní

Veřejná služba legislativní (čl. 66 odst. 1 ústavy)

a) pomáhá občanům, Parlamentu, Národní radě, zemským radám a zastupitelstvům připravovat právní předpisy a zabezpečuje činnost Poslanecké sněmovny a Senátu,

b) vede Sbírku zákonů a mezinárodních smluv, veřejnou databázi práva a seznam povinností občanů,

c) posuzuje soulad dosavadního práva s ústavou a navrhuje jeho změny (čl. 127 ústavy),

d) sleduje zákonnost obecně závazných vyhlášek a nařízení územních celků a návrhy na jejich zrušení podává Ústavnímu soudu (čl. 75 písm. b) a čl. 114 odst. 2 ústavy),

e) vede seznam mezinárodních smluv a organizací, jimiž je Česká republika vázána,

f) vykonává další působnost podle zákona o veřejné službě legislativní.

§ 9 – Veřejná služba soudní

Veřejná služba soudní (čl. 66 odst. 2 ústavy)

a) zajišťuje chod soudů a státních zastupitelství,

b) spravuje věznice a vazební věznice a zajišťuje probační a mediační službu,

c) vede katastr nemovitostí, zajišťuje zeměměřictví a vede hraniční dokumentární dílo,

d) vede rejstřík trestů a evidenci přestupků, insolvenční rejstřík, obchodní, spolkový a další veřejné rejstříky právnických osob, rejstřík církví a náboženských společností, živnostenský rejstřík a rejstříky průmyslových práv a rozhoduje o průmyslových právech; živnostenská oprávnění vydávají okresy a obce v přenesené působnosti,

e) dohlíží na soudní exekutory, notáře, znalce, tlumočníky, mediátory a insolvenční správce,

f) vede databázi soudních rozhodnutí (čl. 82 odst. 2 ústavy) a spravuje Fond pro oběti trestných činů a přestupků,

g) vyřizuje nároky na náhradu škody způsobené rozhodnutím nebo nesprávným postupem orgánů veřejné moci, nestanoví-li zákon jinak,

h) zajišťuje bezplatnou právní pomoc (čl. 80 odst. 2 ústavy) a vzdělávání soudců a státních zástupců.

§ 10 – Veřejná služba výkonná

Veřejná služba výkonná (čl. 66 odst. 3 ústavy)

a) zajišťuje státní policii, včetně cizinecké policie, kontroly pobytu cizinců a ochrany státní hranice spolu s Národní domobranou,

b) zajišťuje záchranné sbory, integrovaný záchranný systém a tísňové linky,

c) zajišťuje civilní ochranu, varování a evakuaci obyvatel,

d) zajišťuje vězeňskou stráž,

e) vydává zbrojní průkazy a povolení ke zbraním a střelivu,

f) vyšetřuje trestné činy příslušníků bezpečnostních sborů prostřednictvím inspekce podřízené přímo řediteli služby,

g) odhaluje finanční trestnou činnost; údaje o účtech a platbách smí získat jen s povolením soudce (čl. 81 odst. 3 ústavy),

h) podporuje komunální domobrany výcvikem a vybavením (čl. 107 odst. 2 ústavy).

§ 11 – Veřejná služba informační

Veřejná služba informační (čl. 66 odst. 4 ústavy)

a) provozuje veřejnoprávní televizi, rozhlas a internetové zpravodajství a přenáší občanské rozpravy, schůze Parlamentu a Národní rady,

b) vede evidenci obyvatel, matriky, rodná čísla a registr osobních dokladů a vydává občanské průkazy, cestovní pasy a řidičské průkazy,

c) vede registr silničních vozidel a registr řidičů,

d) vede statistiku a zveřejňuje průměrnou mzdu v soukromém sektoru (čl. 87 ústavy),

e) spravuje základní registry, propojení informačních systémů veřejné správy, otevřená data a databáze podle čl. 68 ústavy,

f) zajišťuje kybernetickou bezpečnost státu a ochranu utajovaných informací,

g) zajišťuje zpravodajskou službu (čl. 66 odst. 4 ústavy),

h) spravuje archivy a dokumenty zrušených organizací,

i) zajišťuje meteorologickou a hydrologickou službu a varování před povětrnostními hrozbami,

j) podporuje kulturu a umění a vede vztahy se státem uznanými církvemi a náboženskými společnostmi podle zákona o kultuře a památkové péči,

k) zajišťuje právo občanů na informace podle zákona o veřejné službě informační.

§ 12 – Veřejná služba finanční

Veřejná služba finanční (čl. 66 odst. 5 ústavy)

a) vede státní pokladnu, účetnictví státu a podklady pro státní rozpočet a závěrečný účet,

b) spravuje fondy zdravotního, sociálního a důchodového pojištění, vybírá pojistné a vyplácí důchody a dávky z pojištění (čl. 97 ústavy),

c) spravuje prostředky státních fondů,

d) vybírá daně a cla v přechodném období (čl. 125 ústavy), mimořádnou daň a zvláštní poplatky (čl. 96 odst. 3 a 4 ústavy) prostřednictvím finanční a celní správy,

e) vyplácí platy veřejných služebníků (čl. 87 ústavy) a převádí podíly ze secesí (čl. 89 ústavy),

f) spravuje splácení veřejných dluhů podle plánu oddlužení (čl. 125 odst. 5 ústavy),

g) spolupracuje s Českou národní bankou a přijímá převody emise (čl. 96 odst. 2 písm. a) ústavy).

§ 13 – Veřejná služba kontrolní

Veřejná služba kontrolní (čl. 66 odst. 6 a čl. 100 ústavy)

a) kontroluje hospodaření institucí veřejné služby, ministerstev, Kanceláře prezidenta republiky, Národní rady, zemí, krajů, okresů a obcí a každého, kdo obdržel veřejné prostředky,

b) chrání hospodářskou soutěž, dozírá na zadávání veřejných zakázek a reguluje ceny přirozených monopolů, energetiky, elektronických komunikací, poštovních služeb a přístupu k dopravní infrastruktuře,

c) chrání spotřebitele a dozírá na bezpečnost výrobků, potravin, krmiv, léčiv na trhu, zdraví zvířat a rostlin,

d) dozírá na ochranu veřejného zdraví,

e) dozírá na stav životního prostředí, nakládání s odpady a těžbu nerostů,

f) dozírá na jadernou a radiační bezpečnost a na bezpečnost výzkumu,

g) zajišťuje metrologii, technickou normalizaci, státní zkušebnictví a puncovnictví,

h) dozírá na bezpečnost a ochranu zdraví při práci,

i) dozírá na technickou bezpečnost letecké, drážní a silniční dopravy,

j) dozírá na ochranu osobních údajů,

k) kontroluje financování volebních kampaní (čl. 18 odst. 3 ústavy),

l) dozírá na hazardní hry a vybírání zvláštních poplatků (čl. 96 odst. 4 ústavy).

§ 14 – Veřejná služba správní

Veřejná služba správní (čl. 66 odst. 7 a čl. 69 ústavy)

a) spravuje strategický veřejný majetek, přirozené monopoly a veřejnou infrastrukturu, zejména dopravní cesty, energetické sítě, vodní toky a nádrže, státní lesy, ložiska nerostů a státní hmotné rezervy,

b) vykonává funkci zakladatele státních podniků a práva státu jako společníka,

c) spravuje státní budovy a pozemky, restituce a majetek, s nímž stát hospodaří,

d) zajišťuje dostupnost zdravotní péče, spravuje státní nemocnice, registruje léčiva a zdravotnické prostředky a uzavírá smlouvy s poskytovateli zdravotní péče,

e) rozhoduje o důchodech, nemocenských a dalších dávkách, o pomoci v nouzi a o podpoře v nezaměstnanosti, zprostředkuje zaměstnání a zajišťuje mezinárodněprávní ochranu dětí,

f) zajišťuje vzdělávací systém, vysoké školy a podporu výzkumu podle zákona o vzdělávacím systému,

g) zpracovává celostátní zásady územního rozvoje, povoluje stavby celostátního významu a provádí pozemkové úpravy,

h) chrání přírodu a krajinu, vodu, ovzduší a horninové prostředí a posuzuje vlivy staveb na životní prostředí,

i) pečuje o kulturní památky, státní kulturní majetek a národní kulturní instituce podle zákona o kultuře a památkové péči,

j) rozhoduje o státním občanství, pobytu cizinců a azylu podle zákona asimilačního a o státním občanství,

k) vydává licence k vývozu zbraní a zboží dvojího užití,

l) organizuje zadávání velkých veřejných zakázek státu a vede registr zakázek a smluv,

m) zajišťuje technický provoz systému EVORAS,

n) spravuje kvóty, cla a dotace zavedené zákonem schváleným v referendu a dokončuje projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie.

§ 15 – Rozhodující zaměstnanci a hromadné agendy

(1) Rozhodujících zaměstnanců jedné instituce veřejné služby je nejvýše 66 (čl. 65 odst. 3 ústavy); jejich výčet stanoví zákon o příslušné veřejné službě.

(2) Rozhodnutí v hromadných agendách připravuje a vydává úředník vybraný ve veřejné soutěži jménem voleného rozhodujícího služebníka (ředitele, voleného krajského vedoucího apod.), který za ně osobně odpovídá; volený služebník může rozhodnutí kdykoli změnit nebo zrušit; pravomocné rozhodnutí, z něhož někdo v dobré víře nabyl práva, jen postupem podle správního řádu, popřípadě podle zvláštního zákona, zejména katastrálního zákona. Takový úředník nemá vlastní rozhodovací pravomoc a do počtu podle odstavce 1 se nezapočítává (čl. 19 ústavního zákona o přechodu na Občanskou ústavu a o kontinuitě právního řádu).

(3) Hromadnými agendami jsou

a) u Veřejné služby soudní zápisy do katastru nemovitostí a veřejných rejstříků a výpisy z nich,

b) u Veřejné služby výkonné příkazy na místě v přestupkovém řízení a zbrojní průkazy,

c) u Veřejné služby informační evidence obyvatel, matriky, osobní doklady a registr vozidel a řidičů,

d) u Veřejné služby finanční pojistné, daně a cla v přechodném období,

e) u Veřejné služby kontrolní příkazy v přestupkovém řízení,

f) u Veřejné služby správní důchody, dávky, podpora v nezaměstnanosti a pobyt cizinců.

(4) Rozhodnutí uvádí jméno voleného rozhodujícího služebníka i úředníka, který je připravil a vydal. Výpočet může provést počítač; rozhodnutí vždy vydává člověk (čl. 5 odst. 2 ústavy).

ČÁST PÁTÁ – ÚKOLY MIMO MINISTERSTVA A INSTITUCE VEŘEJNÉ SLUŽBY

§ 16 – Kancelář prezidenta republiky

(1) Prezident republiky řídí zahraniční vztahy prostřednictvím své kanceláře (čl. 51 odst. 1 písm. a) ústavy). Zahraniční služba, včetně zastupitelských úřadů a konzulární ochrany občanů v cizině, je oddílem Kanceláře prezidenta republiky; její organizaci, řízení a přípravu sjednávání mezinárodních smluv upravuje zákon o zahraniční službě.

(2) Kancelář prezidenta republiky dále připravuje udělování milostí, státních vyznamenání a státního občanství za mimořádné zásluhy podle zákona č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky, a zvláštních zákonů.

§ 17 – Národní domobrana

(1) Národní domobrana zajišťuje obranu vlasti podle zákona o Národní domobraně a civilní ochraně, zejména generální štáb, výcvik, mobilizační přípravu, vojenské újezdy, vojenské školy, vojenské obranné zpravodajství a vojenskou policii (čl. 103 ústavy).

(2) Správu majetku, rozpočtu a civilních zaměstnanců Národní domobrany zajišťuje správa Národní domobrany podřízená jejímu veliteli. Návrh rozpočtové kapitoly předkládá Národní rada; hospodaření kontroluje Veřejná služba kontrolní.

§ 18 – Další ústavní orgány

Působnost České národní banky upravuje zákon o veřejných financích a České národní bance, Občanských tribunálů zákon o Občanských tribunálech a Státní volební komise volební zákon.

§ 19 – Územní samosprávné celky

(1) Co mohou obce, okresy, kraje a země zajistit samy, zejména regionální rozvoj, bydlení, cestovní ruch, sport, hřbitovnictví a provoz kulturních zařízení, nevykonává stát (čl. 111 ústavy).

(2) Přenesenou působnost obcí, okresů a krajů a úhradu jejích nákladů stanoví zákon o přenesené působnosti (čl. 118 ústavy). Metodickým orgánem je instituce veřejné služby, do jejíž působnosti agenda náleží.

ČÁST ŠESTÁ – SPOR O PŮSOBNOST A SPOLEČNÉ POVINNOSTI

§ 20 – Neurčená působnost

Agenda, kterou zákon nesvěřuje určité instituci, náleží instituci veřejné služby, do jejíhož poslání podle čl. 66 ústavy nejblíže patří; nelze-li to určit, Veřejné službě správní. Pochybnosti rozhodne Národní rada podle § 21.

§ 21 – Spor o působnost

(1) Vznikne-li spor nebo pochybnost, do působnosti které instituce věc náleží, rozhodne Národní rada usnesením do 30 dnů od podnětu kterékoli dotčené instituce, územního celku nebo občana. Usnesení se zveřejní ve Sbírce zákonů.

(2) Občané mohou usnesení zrušit nebo změnit v referendu (občanské veto, čl. 20 odst. 1 písm. g) a čl. 59 odst. 3 ústavy).

(3) Do rozhodnutí koná ta instituce, u níž byla věc zahájena. Žádná instituce nesmí podání občana odmítnout s odkazem na nepříslušnost; podání bez odkladu postoupí a občana o tom vyrozumí.

(4) Tím není dotčeno právo dotčené instituce nebo územního celku navrhnout, aby spor rozhodl Ústavní soud (čl. 75 písm. d) ústavy).

§ 22 – Otevřenost

(1) Ministerstva, instituce veřejné služby a Úřad Národní rady vedou veřejně přístupnou databázi o své struktuře, pravomocích, odpovědnosti jednotlivých služebníků, hospodaření a výsledcích, včetně služebních kontaktů (čl. 68 ústavy).

(2) Zveřejňují bez žádosti svá rozhodnutí obecné povahy, smlouvy, platby, stanoviska k návrhům předpisů a podklady, z nichž vycházejí; utajit lze jen informace podle čl. 7 odst. 3 ústavy.

(3) Na dotaz, stížnost nebo návrh občana odpovídají do 30 dnů (čl. 30 ústavy).

§ 23 – Spolupráce

(1) Ministerstva a instituce veřejné služby si bezplatně a bez odkladu poskytují údaje a podklady, které potřebují k plnění svých úkolů; údaj, který občan jednou poskytl, si opatří samy.

(2) Mezinárodní spolupráci vykonávají jen v mezích mezinárodních smluv schválených podle ústavy (čl. 12 ústavy) a s vědomím Kanceláře prezidenta republiky.

(3) Na zasedání Národní rady předkládá ministr podklady ve věcech své instituce; ředitel instituce je předkládá jako člen Národní rady za její chod.

§ 24 – Odpovědnost a hospodárnost

(1) Ministr a ředitel instituce veřejné služby osobně odpovídají za to, že instituce plní své úkoly hospodárně, včas a v souladu s ústavou a zákony (čl. 5, 64 a 65 ústavy).

(2) Ministerstva a instituce veřejné služby nesmějí zřizovat další organizace, kancelář v zahraničí ani poradní orgány placené z veřejných prostředků, nestanoví-li to zákon. Veškeré jejich výdaje se zveřejňují.

§ 25 – Územní pracoviště

(1) Instituce veřejné služby působí v krajích prostřednictvím krajských pracovišť, v jejichž čele je volený krajský vedoucí, stanoví-li to zákon o příslušné veřejné službě.

(2) Každý úřad okresu a každá obec, která je kontaktním místem podle zákona o přenesené působnosti, je kontaktním místem všech institucí veřejné služby: přijímá podání a vydává výpisy a doklady. Náklady mu stát hradí (čl. 118 ústavy). Do dne přechodu podle zákona o přenesené působnosti plní tento úkol obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

ČÁST SEDMÁ – PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 26 – Přechod působnosti

(1) Působnost dosavadních ministerstev, ústředních správních úřadů a dalších orgánů a organizací přechází na orgány podle tohoto zákona postupem a v rozsahu podle ústavního zákona o přechodu na Občanskou ústavu a o kontinuitě právního řádu a přechodové tabulky v jeho příloze. Přechod majetku, zaměstnanců, spisů, informačních systémů a zahájených řízení se řídí výhradně tímto ústavním zákonem.

(2) Den přechodu jednotlivých orgánů a organizací stanoví Národní rada nařízením, nestanoví-li jej zákon o příslušné veřejné službě; harmonogram přechodu zveřejní do 3 měsíců od svého ustavení. Působnost přejde nejpozději uplynutím 2 let od účinnosti ústavy (čl. 124 odst. 1 ústavy).

(3) Do dne přechodu vykonávají dosavadní ministerstva a ústřední správní úřady působnost podle zákona č. 2/1969 Sb., kompetenčního zákona, a zvláštních předpisů; řídí je ministr určený podle čl. 8 odst. 4 ústavního zákona o přechodu na Občanskou ústavu a o kontinuitě právního řádu.

(4) Úřad vlády se dnem ustavení Národní rady stává Úřadem Národní rady; jeho legislativní agenda přechází na Veřejnou službu legislativní. Zaměstnanci nad počet podle § 5 odst. 2 přecházejí na Veřejnou službu legislativní nebo správní podle povahy své agendy.

§ 27 – Hromadné agendy v přechodu

Do zvolení rozhodujících zaměstnanců podle zákonů o jednotlivých veřejných službách vydávají úředníci rozhodnutí v hromadných agendách jménem dosavadního vedoucího, který vykonává funkci podle čl. 9 odst. 1 ústavního zákona o přechodu na Občanskou ústavu a o kontinuitě právního řádu; § 15 odst. 2 a 4 se použije obdobně.

§ 28 – Zrušovací ustanovení

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, se zrušuje dnem, kdy podle § 26 odst. 2 přejde působnost posledního dosavadního ústředního orgánu státní správy, nejpozději uplynutím 2 let od účinnosti ústavy. Tento den vyhlásí Národní rada ve Sbírce zákonů.

§ 29 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem účinnosti ústavy; byl-li přijat později, dnem vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Zákon č. 2/1969 Sb. dnes rozděluje státní správu mezi 14 ministerstev a 17 dalších ústředních orgánů. Ústava je nahrazuje sedmi malými ministerstvy, sedmi institucemi veřejné služby a Národní radou (čl. 57–66). Zákony o jednotlivých službách (č. 16–22) popisují jejich organizaci a hlavní úkoly, ale nerozdělují celou dnešní agendu: nikam nepatří zahraniční služba, kultura, životní prostředí, zemědělství, obrana, zaměstnanost ani řada ústředních správních úřadů. Tento zákon proto stanoví úplný výčet věcné působnosti, jasné pravidlo pro spory a úkoly mimo sedm služeb.

Zákon je záměrně krátký. Říká jen, kdo co dělá. Jak to dělá, upravují zákony o jednotlivých službách. Přechod úřadů, lidí a majetku upravuje ústavní zákon č. 31, jehož příloha obsahuje přechodovou tabulku; tento zákon ji neopakuje.

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Hlava 4 OIPD, čl. 78:** sedm dvojic ministerstvo – IVS, Národní rada z 15 členů, ministerstvo nejvýše 33 zaměstnanců, IVS nejvýše 66 rozhodujících; IVS vznikají a zanikají jen zákonem schváleným OIRA – § 2, 4, 7, 15.
- **Hlava 4 OIPD, čl. 79–85:** náplň jednotlivých služeb; VSI zahrnuje „nesoukromou kulturu“, statistiku a matriky; VSK metrologii a antimonopolní úřad; VSSp strategický majetek, pojištění, územní plánování a zakázky – § 8–14.
- **Hlava 4 OIPD, čl. 81:** prezident odpovídá za zahraniční věci – § 16.
- **Hlava 7 OIPD, P3:** ministerstva mají být velmi malá a sídlit v budovách IVS – § 7 odst. 3.
- **Hlava 7 OIPD, P5:** konsolidace do 2 let; zbytečné instituce zaniknou – § 3 odst. 3, § 26, § 28.

3. Doplnění a odchylky

Téma	Autor	Návrh	Důvod
Zahraniční služba	prezident odpovídá za zahraniční věci	oddíl Kanceláře prezidenta republiky (§ 16)	Čl. 51 odst. 1 písm. a) ústavy; zahraniční služba není žádnou ze sedmi služeb. Shodně zákon o zahraniční službě (č. 40) a příloha ústavního zákona č. 31.
Ochrana dobré víry	volený může rozhodnutí kdykoli změnit	pravomocné rozhodnutí, z něhož někdo v dobré víře nabyl práva, jen postupem podle správního řádu nebo zvláštního zákona (§ 15 odst. 2)	Shodně čl. 19 ústavního zákona č. 31, § 12 zákona č. 38 a § 9 zákona č. 42.
Kontaktní místa	neuvedeno	úřady okresů a obce podle zákona o přenesené působnosti (§ 25 odst. 2)	Obce s rozšířenou působností zanikají jako správní úroveň dnem přechodu podle zákona č. 38.
Rejstříky	–	evidence přestupků a rejstřík církví u VSS, živnostenská oprávnění	Sladění se zákony č. 18, 35, 38 a 41.

Téma	Autor	Návrh	Důvod
		vydávají okresy (§ 9 písm. d))	
Kultura a církve	VSI („nesoukromá kultura“, „dohled nad církvemi“)	podpora kultury a vztahy s církvemi VSI, památky VSSp, provoz kulturních zařízení samospráva (§ 11, 14, 19)	Stát je oddělen od církví (čl. 1 odst. 2 písm. d)); místo „dohledu“ jen vztahy. Subsidiarita.
Vysoké školy	VSI (dohled nad vysokým školstvím)	VSSp spolu s ostatním vzděláváním (§ 14 písm. f))	Soulad se zákonem č. 28 a s rozborem R12.
Životní prostředí	VSK (kontrola)	dozor VSK, péče o přírodu a vodu VSSp (§ 13, 14)	Čl. 66 odst. 6 a 7 ústavy; kdo pečuje, nemá kontrolovat sám sebe.
Regulace bank a pojišťoven	VSSp	zůstává České národní bance	Čl. 99 odst. 5 ústavy svěřuje dohled nad finančním trhem ČNB.
Úřad Národní rady	neuvedeno	nejvýše 33 zaměstnanců, bez rozhodovací pravomoci (§ 5)	Ústava úřad nezmiňuje; omezení podle vzoru čl. 64 odst. 3.
Spor o působnost	neuvedeno	Národní rada, občanské veto, Ústavní soud (§ 21)	Rychlé rozhodnutí bez zablokování občana; čl. 59 odst. 3 a 75 písm. d) ústavy.

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon provádí čl. 1 odst. 2 písm. i), čl. 5, 12, 51, 57–70, 87, 89, 90, 97–100, 103, 111, 118 a 124 ústavy. Odpovídá étosu OIPD: stát dělá jen to, co mu zákon schválený občany ukládá; každá agenda má jednoho odpovědného; ministerstva jsou malá a nerozhodují o občanech; rozhodnutí Národní rady o působnosti mohou občané vetovat.

5. Dopady

Zákon zmenšuje ústřední správu ze 14 ministerstev a Úřadu vlády s 15 451 místy (1. 1. 2026) na sedm ministerstev a Úřad Národní rady s nejvýše 264 zaměstnanci. Ostatní zaměstnanci přecházejí do institucí veřejné služby podle ústavního zákona č. 31. Úspory vzniknou spojením dozorových úřadů do jedné kontrolní služby a zánikem agend, které žádný zákon schválený v referendu neukládá. Pro občana se zjednoduší styk se státem: každé podání přijme kterýkoli úřad okresu nebo obec, která je kontaktním místem (do dne přechodu obecní úřad obce s rozšířenou působností), a žádný úřad je nesmí odmítnout pro nepříslušnost.

B. Zvláštní část

K § 1 až 3: Soustava ústřední správy a zásady. Orgány mimo sedm služeb jsou vyjmenovány, aby nevznikaly pochybnosti o jejich postavení.

K § 4 a 5: Národní rada a její úřad.

K § 6 a 7: Postavení a omezení ministerstev podle čl. 64 ústavy.

K § 8 až 14: Úplný výčet působnosti sedmi služeb. Dnešní agendy jsou rozděleny takto: Ministerstvo financí mezi VSF, VSSp a VSK; Ministerstvo vnitra mezi VSV, VSI a VSSp; Ministerstvo práce a sociálních věcí, zdravotnictví, školství, pro místní rozvoj, dopravy a zemědělství převážně do VSSp, jejich dozorové orgány do VSK; Ministerstvo životního prostředí mezi VSSp, VSK a VSI; Ministerstvo kultury mezi VSI, VSSp a samosprávu; Ministerstvo průmyslu a obchodu mezi VSSp a VSK. Podrobné přiřazení každého úřadu je v příloze ústavního zákona č. 31.

K § 15: Rozhodující zaměstnanci a hromadné agendy; formulace je shodná s čl. 19 ústavního zákona č. 31.

K § 16 až 19: Zahraniční služba jako oddíl Kanceláře prezidenta republiky (varianta B zákona č. 40), obrana, další ústavní orgány a samospráva.

K § 20 a 21: Zbytková působnost a spor o působnost.

K § 22 až 25: Společné povinnosti; navazují na § 21 až 28 zákona č. 2/1969 Sb., ale místo usnesení vlády je měřítkem vůle občanů, otevřenost a osobní odpovědnost.

K § 26 až 29: Přechod podle ústavního zákona č. 31, zrušení zákona č. 2/1969 Sb. ke dni dokončení transformace, nejpozději po 2 letech (čl. 124 ústavy), a účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 1, 5, 7, 12, 20, 30, 51, 57–70, 75, 87, 89, 90, 96–100, 103, 107, 111, 114, 118, 124, 125 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Fórum lidu – OIPD: Hlava 4 (čl. 78–85), Hlava 7 (P3, P5) (forumlidu.cz/oipd/hlava-4, forumlidu.cz/oipd/hlava-7), seznam zákonů (forumlidu.cz/oipd/seznam-zakonu); Rešerše veřejné správy a přechodu práva (Fórum lidu, 2. 11. 2026), části 1.1, 2 a 7.1; Rozbor rozporů pro autora (R12, R18); návrhy zákonů č. 4, 6, 7, 9, 16–22, 28, 31, 35, 38, 39, 40, 41 a 42; zákon č. 114/1993 Sb.; zákon č. 2/1969 Sb., aktuální znění.